

ظرف مکان و ظرف زمان

کلماتی که بر مکان یا زمان وقوع فعل دلالت می کند ظرف مکان یا زمان نامیده می شود. گاهی ظرف مکان یا زمان با حرف جر می آید که در این صورت مجرور است و گاهی بدون حرف جر می آید که در این صورت منصوب است. مثال:

- دخلتُ الدارَ (فی الدار)
- لعبت مع صديقي ليلاً. (فی الليل)
- سأذهب الى زيارة جدّي يومَ الجمعة. (فی يوم الجمعة)

نکته: برخی اسماء مکان چون مبنی هستند اعراب ظاهری تغییر نمی کند: مثل: أمس (دیروز)

نکته: کلمه "بعد" و "قبل" نیز گاهی نقش ظرف داشته و منصوب می شود. مثل: دخلت الغرفة بعداً أبي. (بعد از پدرم داخل اتاق شدم)

نکته: گاهی از ریشه فعلی اسم مکان یا زمان ساخته می شود که قیاسی است. البته اینکه استعمال داشته باشد یا نه عهده عرف است. برای ساختن اسم مکان یا زمان از ثلاثی مجرد از وزن "مَفْعَل" یا "مَفْعِل" استفاده می شود و برای ساختن آنها از ثلاثی مزید از وزن اسم مفعول استفاده می شود و به قرینه جمله به معنای آن پی میبریم. **مثال:**

- مرعى: چراگاه
- مجمع: محل جمع شدن
- مسكن: محل سکونت
- مُجْتَمَع: محل اجتماع
- مُجَمَّع تجارى: پاساژ
- مقتل: قتلگاه
- مسجد: سجده گاه
- مُخَيَّم: خیمه گاه
- مَأْدَنَة: محل اذان گفتن
- مغرب: محل غروب (زمان غروب)